

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТИЧНА ЖУРНАЛІСТИКА**

Освітня програма «Журналістика»

Спеціальність 061 «Журналістика»

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «31» серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Назва дисципліни	Політична журналістика
Освітня програма	Журналістика
Спеціальність	061 «Журналістика»
Галузь знань	06 «Журналістика»
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	3 курс / 2 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Об'єктом вивчення дисципліни «Політична журналістика» є політична інформація, ключові закони України у галузі мас-медіа.

Предметом вивчення дисципліни «Політична журналістика» є отримання розуміння суті політичної журналістики; недискримінаційного підходу в медіа; бачення загальних тенденцій і перспектив розвитку українських засобів масової інформації; отримання знань про розвиток політичної журналістики в новітній період історії України; розглянути окремі тенденції в медіапросторі, що проявилися в ході президентських кампаній.

Завдання вивчення дисципліни передбачають ознайомити студентів із суттю та принципами політичної журналістики, здобути системні знання про демократичні, ціннісно-етичні орієнтири, етичні вимоги, закріплені в міжнародних, національних, корпоративних нормативних документах із журналістської етики; сформувати моральну свідомість журналістів, виробити навички дотримання професійних етичних вимог; проаналізувати джерела вивчення правових засад; усвідомити площину застосування здобутих знань у журналістській практиці. А також, викладання дисципліни полягає в тому, щоб дати основні теоретичні знання про проблеми політичної журналістики та її взаємозв'язки з комунікацією з точки зору прав громадян на отримання інформації.

Мета та цілі курсу

Метою курсу є формування компетентності у сфері прав людини, рівності та недискримінації, посилення чутливості українських журналістів до проблематики меншин та вразливих груп, а також дотримання етичних журналістських стандартів у висвітленні питань, пов'язаних із правами людини.

Цілями курсу є формування політичної правової демократичної культури майбутнього журналіста, який має свідомо реалізовувати права, свободи ЗМІ та дотримуватися

правових норм чинних в Україні; формування професійної моральної культури журналіста, формування основ критичного мислення та соціальної толерантності.

Компетентності

- ЗК 01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК 02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 07. Здатність працювати в команді.
ЗК 08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.
- СК 02. Здатність формувати інформаційний контент.
СК 03. Здатність створювати медіапродукт.
СК 06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Програмні результати навчання

- ПР 02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.
ПР 04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.
ПР 08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.
ПР 09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.
ПР 11. Вільно спілкуватися, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.
ПР 13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.
ПР 14. Генерувати інформаційний контент для будь-якого виду ЗМІ за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.
ПР 15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

3. СТРУКТУРА КУРСУ

Змістовий модуль 1. Політична журналістика: функції і методи.

№	Тема	Результати навчання	Завдання
---	------	---------------------	----------

1	<p>Свобода слова в контексті політичних прав та свободи. Забезпечення свободи слова у міжнародному та вітчизняному праві.</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підходи до визначення, предмет вивчення, завдання, функції; - трактування поняття «політична журналістика»: широкий і вузький підходи. - етапи становлення і розвитку політичної журналістики за кордоном (європейська модель, американська модель і ін.); - порівняльний аналіз європейської концепції політичної журналістики і радянських традицій. - напрямки розвитку політичної журналістики в Україні у воєнному часі. - загальні і приватні завдання політичної журналістики. 	<p>Контрольні запитання, виконання завдань, опрацювання наукових джерел, завдання для самостійної роботи</p>
2	<p>Роль та місце ЗМІ у відносинах між громадянським суспільством та правовою державою.</p>	<p>Володіти знаннями про:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інституційний шлях розвитку політичної журналістики у часі війни як професійного виду медіа комунікації; - етапи розвитку політичної журналістики в Україні: особливості висвітлення. Періодизація військової журналістики в Україні. Роль та значення політичної журналістики в Україні у часі війни з росією; - типологізація практики політичної журналістики. Типологічні норми політичної журналістики; - особливості розвитку суб'єктів професійної діяльності у сфері військової журналістики; - якісні медіа-продукти; - масові (популярні) медіа-продуктів; - відмінності між якісними і неякісними матеріалами ЗМІ. 	<p>Контрольні запитання, виконання завдань, опрацювання наукових / довідкових джерел, завдання для самостійної роботи</p>
3	<p>Політична журналістика та її взаємозв'язок із політичною комунікацією. Поняття політичної комунікації та політичної журналістики. Журналістика та суміжні науки.</p>	<p>Вміти трактувати поняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> - гуманізм як суспільна течія; - підходи до розуміння гуманізму; - повага до людини як основа політичної журналістики; - повага до прав людини та політична журналістика. 	<p>Контрольні запитання, виконання завдань, опрацювання наукових джерел, завдання для самостійної роботи</p>

4	Розвиток політичної журналістики у воєнний період України.	<p style="text-align: center;">Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначення і класифікація військових проблем; - поняття військової норми і соціальної патології. Висвітлення військових проблем у ЗМІ: актуальність, новизна матеріалів, інформаційна насиченість, жанрова різноманітність; - проблеми воєнного стану (дітей) та передумови їх вирішення: співучасть медіакомунікацій. Воєнний час: сироти (сирітство): соціальна проблема та якість медіадіяльності. Бездомні та безпритульні люди: головні примітки для медіаактивності. Ув'язнені (вразлива соціальна група населення) та медіа комунікації; - соціальну проблематику мігрантів, біженців та дітей-біженців у воєнний стан, пропозиції до медіа виробництва. 	Контрольні запитання, виконання завдань, презентація, опрацювання наукових джерел, завдання для самостійної роботи
5	Політична журналістика в інформаційному суспільстві: тенденції розвитку та основні ризики.	<p style="text-align: center;">Володіти вмінням запобігати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - конфліктам: (суть, причини виникнення); - конструктивним та деструктивним конфліктам; - конструктивним конфліктам як методу вирішення соціальних проблем. <p>Знати різні ступені соціальної відповідальності як запоруки суспільної стабільності у воєнному часі.</p>	Контрольні запитання, виконання завдань, опрацювання наукових джерел, завдання для самостійної роботи
6	Президентські виборчі кампанії. Медійний аспект. Роль ЗМІ у процесах роз'єднання та об'єднання України.	<p style="text-align: center;">Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - суть дискримінації: поняття, види, процес виникнення; - причини виникнення дискримінації; - упередження і стереотипи як джерела дискримінації; - поняття дискримінація та соціальна журналістка: особливості перетину; - толерантність як основний спосіб запобігання дискримінації у сфері воєнної журналістики. 	Контрольні запитання, виконання завдань, опрацювання наукових джерел, завдання для самостійної роботи
		Змістовий модуль 2. Соціально-політична проблематика функціонування сучасних медіа у воєнному стані.	

7	Президентські виборчі кампанії. Медійний аспект. Роль ЗМІ у процесах роз'єднання та об'єднання України.	Знати алгоритм дій при різних типах конфліктів та розуміти соціальну відповідальність політиків у воєнний час.	Контрольні запитання, виконання завдань, опрацювання наукових джерел, завдання для самостійної роботи
8	Проблема дискримінації та інші гострі соціальні проблеми у функціонуванні ЗМІ в воєнному часі.	Знати: - теорію та практику механізму забезпечення принципу гендерної рівності; - рівність людей та громадян є першоджерелом у забезпеченні справедливого розподілу і користування суспільними здобутками й благами, формування ефективних соціальних взаємовідносин. - утвердження соціальної рівності є умовою розвитку відкритої держави та громадянського суспільства. Одним із різновидів соціальної рівності є гендерна рівність, яка передбачає забезпечення рівних прав, свобод та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності.	Контрольні запитання, виконання завдань, опрацювання наукових джерел, завдання для самостійної роботи
9	Політична журналістика. Військовий проєкт і соціальне замовлення.	Вміти зафіксувати власну історію для залікового проєкту: «Журналісти на війні. Документальні дослідження, хронікальний літопис, аналітика».	Контрольні запитання, виконання завдань, опрацювання наукових джерел, завдання для самостійної роботи

4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ КУРСУ

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Практичне заняття	50

Самостійна робота	20
Контрольна робота	5
Залік	25
Максимальна кількість балів	100

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗГІДНО ГРАФІКОМ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Практичні заняття		5	5	5	5	5	5	5	15									50
Самостійна робота												10				10		20
Контрольна робота															5			5
Залік																	25	25
Всього за тиждень		2		2	2	2	2	2	2	2	2	12	2	3	5	10	50	100

6. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Матеріально-технічне забезпечення: мультимедіа, комп'ютери

Рекомендована література

Базова

1. Воронова М. Ю. Політична журналістика : курс лекцій : конспект / М. Ю. Воронова ; ред. Н. Рябова. – Київ : ЛАТ&К, 2019. – 182 с. : іл.
2. Газін В. П. Історія в дзеркалі журналістики : збірка статей / В. П. Газін ; ред. і авт. передм. В. В. Газін. – Кам'янець-Подільський : Друкарня «Рута», 2019. – 307 с.
3. Карпенко М. І., Матвійчук В. К. Військові злочини: питання теорії, законодавства і практики : монографія / М. І Карпенко, В. К. Матвійчук. – Право – Київ, 2019. – 458 с.
4. Медіаяетика. Практичні випадки та моральні міркування. – Львів : Вид-во Українського католицького університету, 2014. – 592 с.

5. Політична журналістика [види журналістики за проблематикою] : методичні рекомендації до вивчення дисципліни / упорядник к. філол. н., доцент кафедри періодичної преси Воронова М. Ю. — К. : Інститут журналістики, 2013. — 93 с.
6. Приступенко Т. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації [Електронний ресурс] / Т. Приступенко // Режим доступу: <http://textbooks.net.ua/content/category/46/89/52/>
7. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://journalib.univ.kiev.ua/BBC_Guidelines_Ukr.pdf
8. Федорова А. Основні принципи свободи слова та преси у світлі Європейської конвенції з прав людини [Електронний ресурс] / А. Федорова // Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/3152>
9. Міжнародні стандарти забезпечення свободи вираження поглядів. Артикаль 19 // Режим доступу: <http://www.medialaw.kiev.ua/publishing/books/1/>
10. Стисло про дифамацію. Посібник Артикалю 19 // Режим доступу: <http://www.medialaw.kiev.ua/publishing/books/11/>
11. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод // Режим доступу: http://medialaw.kiev.ua/laws/laws_international/25/

Допоміжна

1. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» // Режим доступу: http://www.medialaw.kiev.ua/laws/laws_local/6/
2. Закон України «Про інформацію» (нова редакція) // Режим доступу: http://www.medialaw.kiev.ua/laws/laws_local/110/
3. Закон України «Про доступ до публічної інформації» // Режим доступу: http://www.medialaw.kiev.ua/laws/laws_local/109/
4. Закон України «Про авторське право і суміжні права» // Режим доступу: http://www.medialaw.kiev.ua/laws/laws_local/12/
5. Закон України «Про доступ до судових рішень» / Режим доступу: http://www.medialaw.kiev.ua/laws/laws_local/12/
6. Закон України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» // Режим доступу: http://www.medialaw.kiev.ua/laws/laws_local/84/
7. Право і мас-медіа: судові позови до ЗМІ та журналістів // Режим доступу: <http://www.medialaw.kiev.ua/publishing/books/3/>
8. Європейський суд своїм рішенням поставив під загрозу журналістський привілей на збереження у таємниці джерел інформації // Режим доступу: <http://medialaw.kiev.ua/zmisud/sudanalytika/230/>
9. Етичний кодекс українського журналіста [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://old.nsj.org/tabmenu/kodeks_etiki
10. Кузнецова О. Д. Професійна етика журналіста : посібник / О. Д. Кузнецова. Львів: ПАІС, 2007 – 246 с.

7. КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Кафедра	Кафедра журналістики, вул. Шевченка, 57
---------	--

	https://kjourn.pnu.edu.ua kaf_journ.pnu.edu.ua
Викладач	Пристай Галина Іванівна, кандидатка наук із соціальних комунікацій, доцентка кафедри журналістики
Контактна інформація викладача	galina.prystai@pnu.edu.ua

8. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Академічна доброчесність	<p>Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: 1. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату. 4. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».</p> <p>Ознайомитися із зазначеними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані. Здобувач вищої освіти

	<p>повинен дотримувати навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути уважним та відповідальним. Пропущені практичні заняття потрібно відпрацювати, виконавши індивідуальні завдання або виконавши тести за темою. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентів необхідно отримати мінімум 25 балів за практичні заняття чи завдання самостійної роботи.</p> <p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2020 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). (див. ст. 4). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2020 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) (див. ст. 4–5). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» Покликання: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених із викладачем.</p>
Неформальна освіта	<p>Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, ВУМonline та ін. за відповідним предметним спрямуванням. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом</p>

	неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/
--	---

Викладач

Пристай Галина Іванівна